

Der kan være mange private Ejere, som ville anse noget for et Fortidsminde, der bør bevares, men som ikke almindelig vil blive betragtet saaledes, og jeg tror derfor man maa sætte det Skelnemærke, at det offentlige skal have anerkendt Fortidsminde som fredet ved at opsætte de bekendte Pæle. Denne Bestemmelse er ganske i Overensstemmelse med de Bestemmelser, der findes i Jærnbaneconcessioner om Fortidsminder, der ikke bør angribes ved Anlæg af Jærnbaner. Naar det ærede Medlem saa, saa vidt jeg husker, ankede over, at der i § 3 og flere Steder er nævnt Ejere og Brugere ved Siden af hinanden, uden at der i øvrigt er givet særskilte Regler for hver af disse, navnlig ikke om, paa hvilken Maade de eventuelt skulle dele Erstatningssummen, tror jeg ikke, at det vil være rigtig at gøre dette Delingsforhold mellem Ejer og Bruger til Genstand for en Lovbestemmelse. Det Spørgsmaal bør ganske sikkert være henvist til Afgørelse af Taksationskommissionen. Der kan være Tilfælde, hvor baade Ejer og Bruger kunne optræde som Grundbesiddere og være berettigede til Erstatning. Det udelukkes jo heller ikke af Lovbestemmelsen, saaledes som den er affattet. Hvorvidt det vil være heldigt i selve Loven at optage en vejledende Bestemmelse for Taksatorerne med Hensyn til Fremgangsmaaden med Taksationerne, turde være et Spørgsmaal, og for saa vidt det eventuelle Udvalg vilde beskæftige sig hermed, vil det sikkert vise sig, at det er vanskeligt at formulere reglementariske Bestemmelser herom, men de Bestemmelser, der allerede findes i Lovgivningen paa dette Omraade — jeg henviser i saa Henseende til Forordning 5te Marts 1845 og ligeledes til Vejforordningen af 1793 — ere for saa vidt ikke satte ud af Kraft, eftersom § 8 kun ophæver de ældre Bestemmelser, der stride mod Indholdet af nærværende Lov. Det er imidlertid et Spørgsmaal, hvorom der nærmere kan forhandles i et Udvalg. Efter den stedfundne Diskussion er det mit Haab, at der ikke vil blive lagt Lovforslaget nogen Sten i Vejen, der kan virke afgørende, idet jeg virkelig tror, at her er et Omraade, hvorpaa vi trænge til at komme til faste Regler. Der mangler ikke blot Regler om Er-

statning, men der er ogsaa Trang til en Kodifikation af de gældende Bestemmelser, hvilket ofte i Praksis volder stort Besvær, ligesom ogsaa Regler om Amts- og Sognekommunernes Kompetence og Berettigelse paa dette Omraade, ere meget forskellige. Jeg tillader mig derfor ogsaa nu at anbefale Lovforslaget til det høje Tings Velvilje.

J. Hage: Maa jeg først gøre en lille Bemærkning til det ærede Medlem for forrige Aarhus Amts 1ste Valgkreds (Nielsen-Grøn), der mente, at det kun var de større Jordejere, der vilde faa Fordel af Loven. Jeg skal blot minde om, at i den politiske Kamptid hed det altid, at $\frac{5}{6}$ af Hartkornet befandt sig i Gaardmandsklassens Hænder, og den antager jeg da ogsaa maa faa de $\frac{5}{6}$ af Fordelen deraf, medens de større Godsbesiddere kun faa $\frac{1}{6}$. Jeg takker den højtærede Minister for hans Forklaring af § 1. Jeg tilstaar, at jeg har forstaaet den anderledes. Jeg er gaaet ud fra, at naar der er Tale om naturligt Leje, menes der Grusgrave eller Stengrave, men derimod ikke de talrige løse Sten, som findes spredte over de fleste Marker. Thi ellers vil Resultatet jo blive, at man efter denne Lov vil kunne ekspropriere eller fordre afgivet ogsaa de løse Marksten, naar Ejeren blot ikke har samlet dem sammen for selv at henyttede dem. Det er muligt, at det har været Lovkoncipistens Mening, men jeg har ikke kunnet tænke mig, at der ved Sten i naturligt Leje ikke skulde forstaaes Stenhobe, ligesom Grus i naturligt Leje kaldes for Grusgrave. Skulle alle løse Marksten medindbefattes under Sten i naturligt Leje, indrømmer jeg, at saa bliver Spørgsmaalet et andet, men saa maa det ogsaa udtrykkes klarere end sket er i Loven. Naar man dernæst i Slutningen forbeholder sig Eneret til i Fremtiden at tage Vejmateriale, saa har jeg rigtignok ment, at det var for en længere Aarrække, og ikke blot for et Tidsrum af 5 Aar, at man skulde kunne lægge Beslag derpaa, medens Lovforslaget kun hjemler disse fem Aar. Modsigelsen er maaske hævet ved den ærede Ministers Udtalelser, men derimod er der ikke kommet Klarhed over, hvorvidt man kan ekspropriere de løse Marksten, og det